

DIDACTIEK VAN MONDELINGE INTERACTIE FRANS

T0mf5: Deelnemen aan een eenvoudig gesprek Uitgewerkt voorbeeld

Een goed gesprek voeren begint bij goed luisteren.

Dit is geen sinecure voor beginnende taalleerders die nog volop bezig zijn met het ontcijferen van de vreemde klanken en het begrijpen van de boodschap.

Beginnende taalleerders zullen eerst een gesprek voeren op **kopiërend niveau**: ze leren een dialoog uit het hoofd en spelen deze na. Eventueel passen ze hier en daar iets klein aan aan hun eigen situatie:

- Qu'est-ce que tu cherches?
- Je cherche *une gomme / un crayon / ...*

Ze luisteren dus nog niet echt naar elkaar, maar zijn vooral gefocust op hun 'rol'. Op die manier verankeren ze een aantal vaste structuren die ze daarna spontaan kunnen inzetten in korte gesprekken.

Je vindt deze eerste stap terug bovenaan de leerlijn van T0mf5:

Daar mag het echter niet bij blijven. Leerlingen moeten leren om te luisteren naar wat hun gesprekspartner zegt en hierop gepast reageren. In een derde fase doen ze zelf een inbreng in het gesprek. Dit zijn de volgende twee stappen in de leerlijn van T0mf5:

Daarom is het nodig om leerlingen vanaf het begin zo veel mogelijk gesproken taal aan te bieden, bij voorkeur in concrete situaties. De leerlingen leren luisteren naar de boodschap, oefenen in het afleiden van woordbetekenissen uit de context en pikken nieuwe woorden op uit het taalaanbod. Zo gebruik je Frans echt als voertaal in de klas.

Om te komen tot authentieke gesprekjes, is een informatiekloof nodig. De leerlingen gaan in gesprek met elkaar om nieuwe informatie te weten te komen. Dit is veel interessanter en motiverender dan een gesprek te voeren en het antwoord van de gesprekspartner al op voorhand te kennen. Het verplicht de leerlingen ook te luisteren naar elkaar.

Hier zit dan ook het grote verschil tussen spreekvaardigheid (TOMf2-3-4) en mondelinge interactie (TOMf5). Bij spreekvaardigheid vertellen de leerlingen iets aan één of meerdere luisteraars, maar deze zullen niet onderbreken. Mondelinge interactie is in dialoog gaan met elkaar en is dus veel minder voorspelbaar. Je weet immers niet op voorhand wat je gesprekspartner zal antwoorden en wat hij wil te weten komen. Je kunt een dialoog dus nooit voor 100% voorbereiden.

Een echte opdracht voor mondelinge interactie bevat dus een informatiekloof en is wat onvoorspelbaar. Het is daarom belangrijk goed met de leerlingen op te bouwen, zodat ze de nodige houvast hebben. Volgend stappenplan kan hierbij helpen:

- 1 Leg de opdracht duidelijk uit.
- 2 Vertrek van een voorbeeld.
- 3 Help de leerlingen om hun voorkennis te activeren.
- 4 Veranker de nodige taalstructuren en woordenschat.
- 5 Formuleer samen met de leerlingen welk(e) doel(en) ze willen bereiken. Laat hen ook een persoonlijk werkpunt formuleren.
- 6 Zorg voor ondersteuning en voorzie voldoende inoefentijd.
- 7 Laat de leerlingen het gesprek voeren.
- 8 Observeer, evalueer en geef feedback.

1 Leg de opdracht duidelijk uit.

Na de eerste fase van kopiërend spreken, leren de leerlingen dus korte gesprekken voeren. Ze moeten duidelijk weten wat van hen verwacht wordt. Met andere woorden, de opdracht van de dialoog moet voldoende concreet zijn. Vaak worden de gespreksopdrachten nogal open gelaten. Dit merk je in volgend voorbeeld: *Het is weekend. Je spreekt af met je vriend(in). Bespreek wat je samen gaat doen.*

Bij deze opdracht moeten de leerlingen niet alleen het gesprek in de vreemde taal formuleren, maar ze moeten zelf ook nog de inhoud van hun dialoog bedenken. Beginnende taalleerders hebben daar vaak nog onvoldoende taalmiddelen voor. Een goed opgebouwde gespreksopdracht biedt de leerlingen daarentegen een houvast. Concretiseer daarom de opdracht, zoals in onderstaand kader:

Bijvoorbeeld: *Het is weekend. Je bespreekt met je vriend(in) wat je samen gaat doen. Stel een activiteit voor, luister naar het voorstel van je vriend(in). Zeg of je deze activiteit leuk vindt of niet. Beslis samen wat jullie gaan doen.*

Vertrek steeds vanuit de doelen. Op die manier weten de leerlingen wat ze zullen leren en waaraan ze zullen werken. Zeg ook duidelijk wat je verwacht en wanneer de opdracht goed is uitgevoerd.

Doel:

Deelnemen aan een eenvoudig gesprek in het Frans door vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen, erop te reageren, zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen. (TOMf5)

- Begrijpen, vragen, zeggen wat ze (niet) graag doen in hun vrije tijd

Opdracht:

Het is weekend. Je bespreekt met je vriend(in) wat je samen gaat doen. Stel een activiteit voor, luister naar het voorstel van je vriend(in). Zeg of je deze activiteit leuk vindt of niet. Beslis samen wat jullie gaan doen.

Je hebt de opdracht goed uitgevoerd als

- je geluisterd hebt naar je gesprekspartner en gepast gereageerd hebt;
- je gezegd hebt wat je graag doet of niet leuk vindt;
- jullie samen bepaald hebben wat jullie gaan doen.

2 Vertrek van een voorbeeld

Laat de leerlingen luisteren naar een voorbeelddialoog:

Yousna (<i>C'est Yousna qui commence la conversation.</i>)	Ellen
- Qu'est-ce qu'on fait demain ?	
	• Tu veux jouer au tennis ?
- Chouette ! Mais, qu'est-ce qu'on va faire quand il pleut ?	
	• Alors on peut faire du karaoké chez moi.
- Bonne idée ! J'aime bien chanter.	

Of

Yousna (<i>C'est Yousna qui commence la conversation.</i>)	Ellen
- Qu'est-ce qu'on fait demain ?	
	• On peut faire du vélo.
- Oh non ! Je n'aime pas faire du vélo.	
	• Alors, qu'est-ce que tu aimes faire ?
- J'aime bien nager.	
	• Super, moi aussi, j'adore nager.
- Alors, on va nager !	

Check of de leerlingen de dialoog begrepen hebben. Oefen deze daarna in door de leerlingen laten mee te lezen en na te zeggen.

3 Help de leerlingen om hun voorkennis te activeren

Organiseer een brainstorm: “Wat heb ik nodig om de opdracht te kunnen uitvoeren? Welke woorden kan ik hiervoor gebruiken? Wat moet ik hiervoor kennen en kunnen?”
Geef voor deze brainstorm een gerichte opdracht.

Bijvoorbeeld: *Noteer/kleef/teken minstens 4 activiteiten, sporten, (gezelschaps)spellen die je graag doet en 4 activiteiten, sporten, (gezelschaps)spellen die je niet graag doet.*

Dit kan via een kader:

	😊	😞
Activités, sports, jeux		

of via een mindmap:

Tips:

- Zorg dat de leerlingen een (beeld)woordenboek of hun leerboek kunnen raadplegen om de woorden correct te schrijven.
- Laat de leerlingen altijd eerst individueel nadenken. Ze kunnen een schets of tekening maken of met behulp van hun boek een lijstje aanleggen. Je kunt hen ook prenten van mogelijke activiteiten aanbieden.
- Daarna kunnen ze hun ideeën uitwisselen: eerst per twee en daarna per vier. Op die manier kunnen ze hun tekening of lijstje aanvullen en leren ze van elkaar. Minder taalvaardige leerlingen krijgen zo ook extra input en ideeën die ze kunnen gebruiken voor hun gesprek.

4 Veranker de nodige taalstructuren en de woordenschat

Je brengt de nodige taalstructuren en woordenschat samen. Op die manier weten de leerlingen welke kennis ze juist actief moeten beheersen.

Bied de leerlingen verschillende kansen aan om deze taalstructuren en woordenschat te verankeren. Voorzie voldoende tijd hiervoor zodat de leerlingen de nieuwe kennis mondeling vlot beheersen.

Spelvormen zijn hiervoor ideaal. Bijvoorbeeld de kettingvraag:

Leraar:	<i>(naam leerling)</i> , tu fais du sport?
Leerling 1:	Oui, je joue au football. Et toi, <i>(naam klasgenoot)</i> ?
Leerling 2:	Moi, j'aime la danse. Et toi, ...?
Leerling 3:	Moi je n'aime pas le sport, je fais de la musique . Et toi, ...?
Leerling 4:	...

5 Formuleer samen met de leerlingen welk(e) doel(en) ze willen bereiken. Laat hen ook een persoonlijk werkpunt formuleren.

Dit kun je doen aan de hand van volgende vragen:

- Wat wil ik oefenen met deze opdracht?
- Wat wil ik kunnen zeggen/vragen in het Frans?
- Waar wil ik persoonlijk op letten bij deze opdracht?

Doelen : (geformuleerd door de leerling)	
Wat wil ik kunnen na deze opdracht?	Bijvoorbeeld: 1. Ik kan zelf activiteiten voorstellen die ik graag doe. 2. Ik kan antwoorden of ik de voorgestelde activiteit graag of niet graag doe.
Waar moet ik aan denken als ik spreek?	(Een persoonlijk werkpunt) Bijvoorbeeld: 3. Ik kijk mijn gesprekspartner aan tijdens het gesprek.

In het ontwikkelthema “Zelfregulerend vermogen” vinden we volgende generieke doelen:

IVzv3 Doelgericht en efficiënt handelen door taken te plannen, uit te voeren, erop te reflecteren en waar nodig bij te sturen in functie van zelfredzaam en zelfstandig functioneren.

IVzv4 Specifieke strategieën inzetten om vragen, opdrachten, uitdagingen en problemen efficiënt aan te pakken.

Door stil te staan bij de doelen, de leerlingen laten na te denken over hoe ze de opdracht best aanpakken en hierop feedback te geven, zetten we hierop in.

6 Zorg voor ondersteuning en voorzie voldoende inoefentijd.

Herlees de voorbeelddialoog en stel samen met de leerlingen een structuurkader op. Ga na met de leerlingen hoe de dialoog is opgebouwd en ga samen op zoek naar zinsstructuren die in het dialoogje kunnen ingezet worden.

Je voorziet hierin een leerlijn. Bij beginnende taalleerders beperk je je tot noodzakelijke structuren:

Vragen om samen iets te doen	Tu veux faire ... / jouer ...?
Reageren	Oui, c'est chouette !
	Oh non, je n'aime pas ...
Tegenvoorstel doen	Tu veux ... ?
Beslissen	Bonne idée !

Wanneer de leerlingen al wat verder gevorderd zijn, kunnen in de structuurkader meerdere mogelijkheden aangeboden worden:

Vragen om samen iets te doen	Qu'est-ce qu'on fait demain? Tu veux faire ... / jouer ... / aller ... ?
Reageren	Oui, c'est chouette !
	Oui, j'aime bien faire ... / jouer ... / aller ...
Tegenvoorstel doen	Oh non, je n'aime pas ...
	Je n'ai pas envie de ...
	Alors on peut ... Tu veux ... ? Tu as envie de ... ?
Beslissen	Super ! D'accord ! Bonne idée !

Dan gaan de leerlingen per twee het korte gesprek inoefenen. Zorg dat ze hiervoor voldoende tijd krijgen.

Voor leerlingen die veel ondersteuning nodig hebben kan de voorbeelddialoog dienen als houvast:

Yousna (<i>C'est Yousna qui commence la conversation.</i>)	Ellen
- Qu'est-ce qu'on fait demain ?	
	• Tu veux jouer ... / faire ... ?
- Chouette ! Mais, qu'est-ce qu'on va faire quand il pleut ? / Oh non ! Je n'aime pas ...	
	• Alors on peut ....
- Bonne idée ! / Super ! J'aime ... / J'adore	

7 Laat de leerlingen het gesprek voeren.

Na de inoefentijd voeren de leerlingen het gesprek met andere klasgenoten. Dit kan via de werkvorm 'carrousel'. Ze vormen een binnenkring en een buitenkring. Telkens staan twee gesprekspartners tegenover elkaar.

Maak vooraf duidelijke afspraken. Bijvoorbeeld: De leerlingen van de binnenkring starten het gesprek. Daarna wordt er gewisseld. Op een afgesproken teken schuiven de leerlingen van de buitenkring 2 plaatsen door in wijzerzin.

De leerlingen moeten naar hun gesprekspartner luisteren om gepast te reageren. Er kan 2 of 3 keer doorgeschoven worden.

8 Observeer, evalueer en geef feedback

In dit punt vind je enkele handvatten om de mondelinge interactie te evalueren en van feedback te voorzien. Uitgebreidere informatie over evalueren vind je op de [PRO.-site](#) van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Vergeet niet eerst aan te melden.

8.1 Vooraf bepaalde criteria

Op voorhand heb je reeds duidelijk aangegeven wat je van de leerlingen verwacht als je gaat evalueren:

- Inhoudelijk:
Bijvoorbeeld
Je hebt de opdracht goed uitgevoerd als
  - *je geluisterd hebt naar je gesprekspartner en gepast gereageerd hebt;*
  - *je gezegd hebt wat je graag doet of niet leuk vindt.*
  - *jullie samen bepaald hebben wat jullie gaan doen.*
- Waar je nog zult op letten:
Bijvoorbeeld
Je geeft als leerkracht zelf een werkpunt aan. (bv. je gesprekspartner aankijken tijdens het gesprek)

8.2 Reflectie en evaluatie

Tijdens de inoefenfase (6) en het voeren van het gesprek (7) heb je als leerkracht de kans om te observeren en de leerlingen feedback te geven over het proces. Op die manier kunnen leerlingen groeien in hun gespreksvaardigheid.

Daarnaast is het ook belangrijk om de leerling zelf te laten reflecteren op basis van de bepaalde criteria. Hierdoor krijgt hij de kans om na te denken over wat al goed lukte en waar hij nog moeilijkheden ondervond. Tegelijkertijd wordt de leerling uitgenodigd om vooruit te denken: wat kan ik doen om de opdracht een volgende keer nog beter te kunnen uitvoeren? Dit kan hij aanduiden in het reflectiekader aan de hand van volgende iconen:

Ik heb meer tijd nodig.

Bv. om de opdracht voor te bereiden
Bv. meer oefentijd

Ik heb hulpmiddelen nodig.

Bv. een spiekbriefje met belangrijke woorden.
Bv. een geheugensteuntje (prent, tekening, voorwerp,...).

Ik heb ondersteuning van anderen nodig.

Bv. van de juf/meester.
Bv. van een klasgenoot.

Ik probeer iets moeilijker

Bv. Ik probeer een rijkere taal te gebruiken.
Bv. Ik probeer meer te vragen of te zeggen.

Op die manier neemt **de leerling** het eigen leerproces bewuster in handen. **Voor de leraar** biedt een dergelijk kader ondersteuning om samen met de leerlingen een spreekopdracht doelgericht voor te bereiden en te evalueren. De leraar kan de leerlingen gericht observeren en feedback geven **op de te realiseren doelen**. Zo kun je de leerling op weg zetten naar de volgende stap in zijn leerproces.

Reflectie: Hoe heb je de opdracht ervaren? <i>Heel goed - goed - nog niet zo goed</i>			
<ul style="list-style-type: none"> Ik heb geluisterd naar het voorstel van mijn gesprekspartner. Ik heb gepast gereageerd op het voorstel. We hebben samen bepaald wat we gaan doen. Ik heb gelet op mijn eigen werkpunt. 	<p>Ja / neen</p> <p>Ja / neen</p> <p>Ja / neen</p> <p>Ja / neen</p>		
Waar ga ik volgende keer op letten?			
Differentiatie: Wat heb ik nodig om volgende keer de opdracht beter te kunnen uitvoeren?			
 <p>Ik heb meer tijd nodig.</p>	 <p>Ik heb hulpmiddelen nodig.</p>	 <p>Ik heb hulp van anderen nodig.</p>	 <p>Ik probeer iets moeilijker.</p>
Feedback op de realisatie van de doelen (door de leerkacht)			

In ZILL lezen we bij “Onderzoekscompetentie”:

IVoc4 Alleen of met andere kritisch reflecteren op ervaringen en bevindingen en daaruit leren

Door bewust tijd en ruimte te maken voor feedback, zetten we niet alleen op IVoc4 in, maar ook op reeds hoger vermelde doelen IVzv3 en IVzv4 (zie 5).

